

МОБІЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ ДОРΟΣЛИХ НА ПРИКЛАДІ ПОДКАСТИНГУ

Войченко Олексій,

*науковий співробітник відділу діалогових та навчальних систем
Міжнародного науково-навчального центру інформаційних технологій
та систем НАН України та МОН України, alexr_p@mail.ru.*

Анотація. Зростання попиту на мобільне навчання, особливо в галузі навчання дорослих призводить до появи зацікавленості освітніх установ у запровадженні відповідних рішень. У роботі пропонується рішення на базі подкастингу, яке може забезпечити впровадження елементів мобільного навчання без серйозних фінансових витрат та інфраструктурних перетворень.

Ключові слова: мобільні технології, навчання дорослих, подкастинг.

Останні роки характеризуються широким розповсюдженням мобільних пристроїв, зокрема, смартфонів і планшетів з можливістю виходу в інтернет. Сучасні мобільні пристрої мають досить потужний функціонал і забезпечують можливість користуватися різноманітними сервісами, запускати додатки, а потужність цих пристроїв достатня для їх використання в задачах, порівняних за рівнем складності з тими, які розв'язуються на персональних комп'ютерах. Також слід враховувати розвиток стільникової інфраструктури, коли більша частина країни вкрита стільниковим зв'язком з можливістю виходу в інтернет на високих швидкостях. Використання мережевих сервісів з мобільних пристроїв можливо практично скрізь.

Ці чинники обумовлюють зростаючий попит на освітні послуги, що надаються в мобільному форматі. У розвинених країнах мобільне навчання (м-навчання) вже займає нішу на ринку освітніх послуг [1].

Тим не менш, адекватне використання сучасних технологій для мобільного навчання і раніше породжувало велику кількість питань. Одним із важливих аспектів під час впровадження мобільного навчання в освітню практику навчального закладу є чітке розуміння того факту, що на даному етапі технологічного розвитку мобільне навчання виступає не стільки конкурентом традиційного дистанційного навчання, скільки його органічним доповненням.

Як аналогію можна навести порівняння зі смартфоном і ноутбуком: більшість студентів активно користуються і тим, й іншим, залежно від розв'язуваної задачі, але випадки повної відмови від ноутбука на користь смартфона або навпаки практично не зустрічаються. У переважній більшості випадків обидва пристрої використовуються взаємодоповнююче.

Наприклад, фотографії, зроблені смартфоном, завантажуються на ноутбук для подальшої обробки, а аудіо файли копіюються з ноутбука на смартфон, щоб мати можливість прослуховувати їх у будь-який зручний час. Повернувшись від цієї аналогії до проблеми визначення місця мобільного навчання у навчальному процесі й вибору оптимальної стратегії його

впровадження, неважко помітити, що максимально затребуваною послугою мобільного навчання буде в ситуаціях, коли доступ до ПК (ноутбука) не можливий. Наприклад, під час переміщення громадським транспортом використання ноутбука може бути проблематичним, чого не можна сказати про смартфон [2].

Особливо актуальним використання технологій мобільного навчання стає в організації навчального процесу для дорослих, у рамках концепції навчання протягом життя (довічне навчання), наприклад, під час підвищення кваліфікації, коли учні поєднують навчання з роботою. Однак, говорячи про мобільне навчання для дорослих, слід враховувати низку особливостей, які суттєво відрізняють мобільне навчання дорослих від навчання школярів, студентів і взагалі молодіжної аудиторії.

Висока мотивація. Доросла людина, як правило, уже має якусь освіту і спеціальність. Якщо вона бере участь у програмі мобільного навчання, то в більшості випадків її мотивація істотно вища, ніж у багатьох школярів і студентів.

У дорослої людини вже, як правило, сформовані навички навчання, вона вмє вчитися й у неї сформований стиль навчання. Вона знає, як їй простіше сприймати інформацію: у вигляді тексту, в аудіо-форматі, або шляхом перегляду навчального відео.

Тайм менеджмент — доросла людина вже, як правило, чогось досягла і більш якісно порівняно з молоддю вмє керувати своїм часом. Наприклад, вона може більш гнучко знаходити вільні проміжки часу, які можна заповнити мобільним навчанням.

Для навчання дорослих доцільно використовувати практику BYOD (Bring Your Own Device) — приходь зі своїм пристроєм. У випадку з дорослими існує три особливості застосування цієї практики:

- складно переконати їх поміняти ті мобільні пристрої, якими вони вже користуються. Малоймовірно, що для навчальних цілей студент заведе другий мобільний пристрій або ж відмовиться від звичного і перейде на новий;

- у дорослих учнів уже існують сталі сценарії використання мобільних пристроїв. Наприклад: вранці по дорозі на роботу перевірка новин в аудіо-форматі — якщо за кермом, або читання з екрану — якщо користується громадським транспортом. Це усталені сценарії використання, які диктуються способом життя і під ці сценарії слід індивідуально адаптувати навчальний процес;
  - звичні програмні конфігурації. Якщо для отримання інформації конкретний навчаний використовує програму читання електронних книг, наприклад IBook, то й навчальну інформацію він віддасть перевагу отримувати через ту ж програму у відповідному форматі. Якщо ж навчаний воліє переглядати відео, то навчальні матеріали потрібно подавати у форматі, сумісному зі звичним відео-плеєром.
- Відповідно, виникає питання практичного впровадження технологій м-навчання в навчальний процес освітніх організацій з урахуванням перерахованих вище факторів.

Одним із рішень поставленої задачі може бути використання подкастингу [3].

Подкаст — послідовність епізодів, що публікуються на одному ресурсі з можливістю підписки.

Технологічна основа подкастингу — це формат RSS зі специфічним елементом «вкладення», що описує, підключається медіа-файл (документ, відео- або аудіо-файл).

Більшість подкастів присвячені певній тематиці й оновлюються із заданою періодичністю.

Коротко перерахуємо основні характеристики подкастів, що визначають переваги використання цієї технології в мобільному навчанні:

- підтримується широкий набір форматів: текстові, графічні, аудіо та відео;
- для доступу до інформації не потрібне постійне інтернет з'єднання: після завантаження епізоди зберігаються локально на пристрої і можуть бути відтворені у будь-який момент часу;
- механізми передплати й автооновлення забезпечують своєчасне завантаження опублікованих епізодів.

Подкастинг не є екзотичною технологією, багато користувачів уже є передплатниками розважальних, спортивних, політичних та інших подкастів різних жанрів. Тобто значну частину користувачів навчати користуватися подкастами не треба, усе, що від них потрібно — це тільки підписатися на вибрані навчальні подкасти.

Ще один істотний плюс цієї технології — подкасти можуть відтворюватися на будь-якій платформі. Для відтворення подкастів на будь-якій платформі є свій безкоштовний плеєр, й іноді їх більше одного. За допомогою відповідного безкоштовного програмного забезпечення подкасти успішно можуть відтворюватися не тільки на планшетах і смартфонах, а й на ПК і ноутбуках. Отже, ця технологія сумісна практично з будь якою платформою і з будь-яким пристроєм. Навіть якщо у користувача взагалі немає мобільного пристрою, але він хоче отримати доступ до навчального контенту, що представлений у вигляді подкасту, він може встановити подкаст плеєр на свій ПК.

Фактично, подкастинг є універсальною технологією доставки навчального контенту, інваріантною щодо пристрою, який використовується для доступу.

Нижче на рис. 1 як ілюстрація наводиться знімок екрану смартфона із завантаженим подкастом.

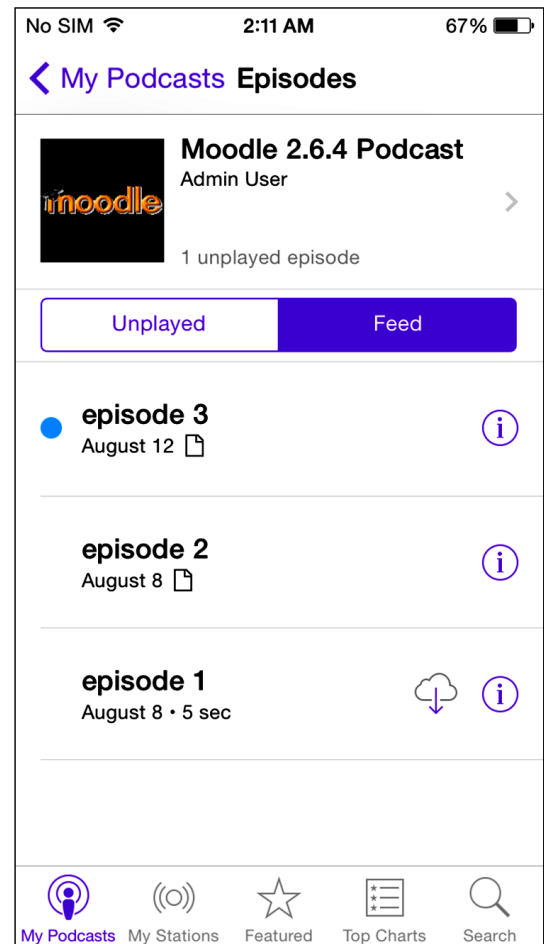

Рис. 1. Екран смартфона із завантаженим подкастом

Приклад екрану ПК, де за допомогою програми iTunes завантажено той самий подкаст, наведено на рис. 2, 3.

Пропонований підхід, як перший крок у впровадженні мобільного навчання, видається найбільш простим і не витратним.

Використовуючи подкасти, освітня організація отримує спосіб оцінити потреби своїх користувачів і свої можливості, уточнити, яка частина контенту підходить для мобільного навчання без трансформацій та адаптації і зібрати відповідну статистику, а на її підставі зробити висновки про шляхи подальшого розвитку. Наприклад, якщо користувачі не проявляють інтересу до подкастів, можна зробити висновок, що й до інших мобільних рішень інтересу теж не варто сподіватись.

На закінчення слід зазначити, що хоча даний підхід не є самодостатньою системою мобільного навчання, і не є повною мобільною альтернативою традиційній й технології ДН, але, тим не менш, може цілком успішно застосовуватися як мобільний компонент навчального процесу і в цій якості успішно розв'язувати широке коло завдань, що виникають нині перед освітніми організаціями у зв'язку з організацією навчання дорослих.

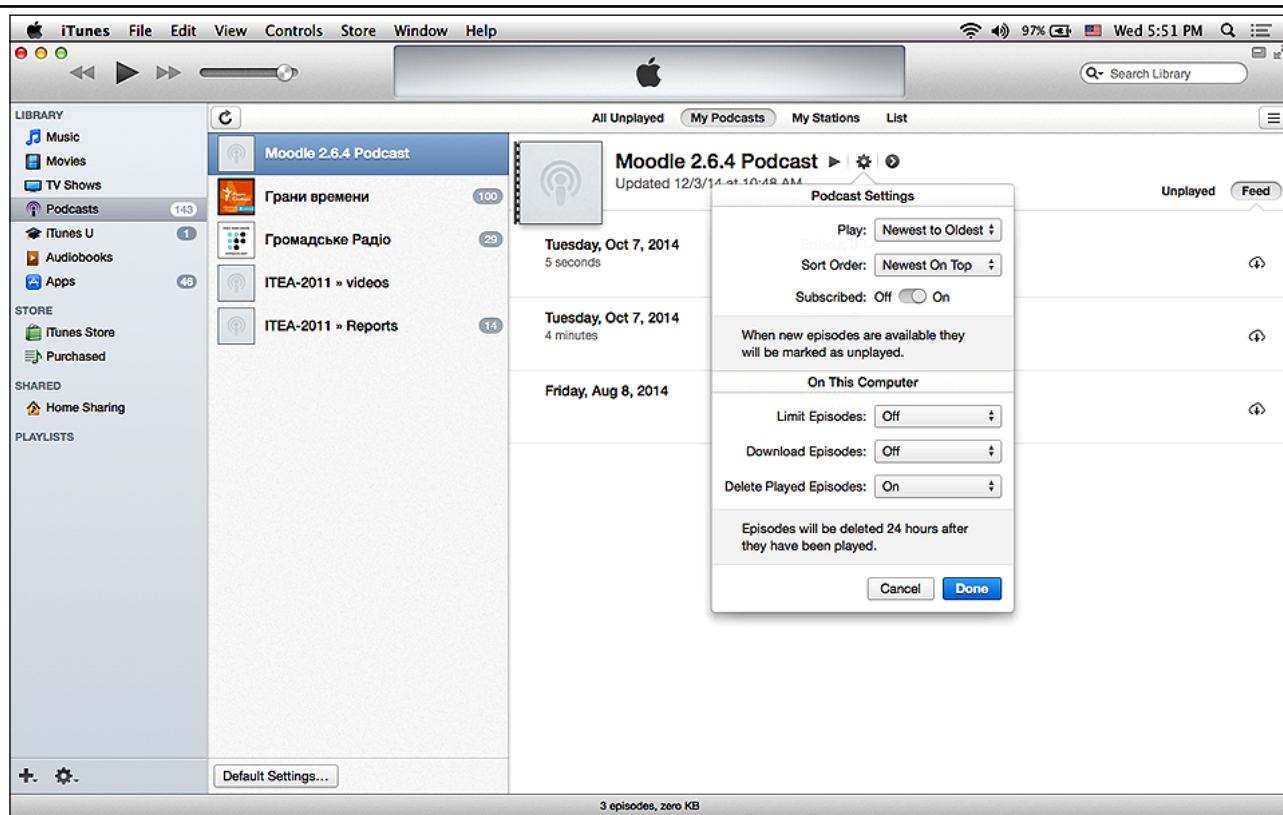

Рис. 2. Екран ПК із завантаженням подкастом

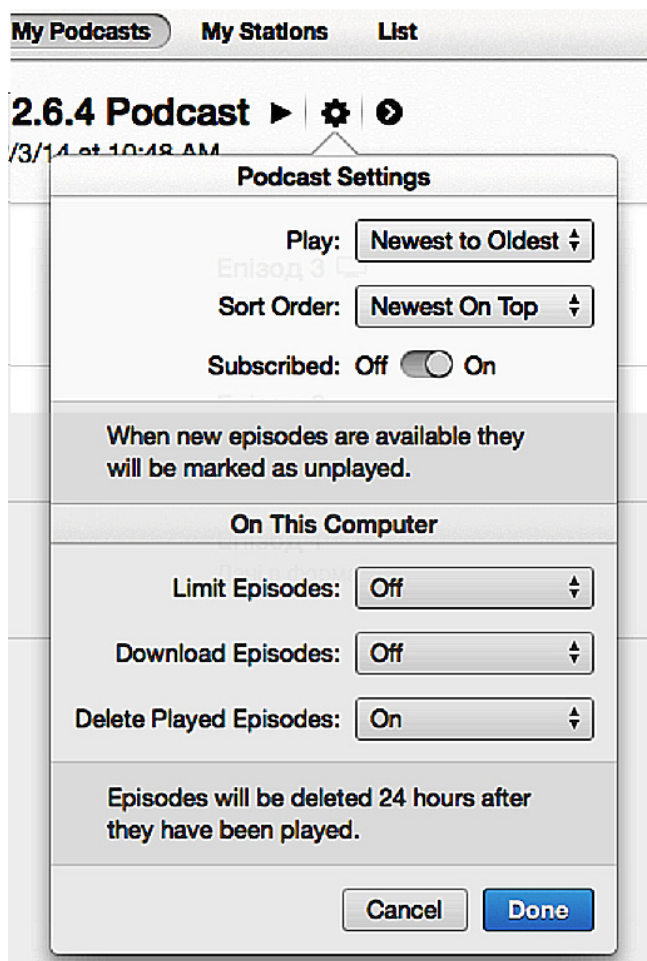

Рис. 3. Меню Podcast Settings

* * *

Войченко О. П. Мобильные технологии в обучении взрослых на примере подкастинга

Аннотация. Рост спроса на мобильное обучение, особенно в области обучения взрослых, приводит к появлению заинтересованности образовательных учреждений во внедрении соответствующих решений. В работе предлагается решение на базе подкастинга, которое может обеспечить внедрение элементов мобильного обучения без серьезных финансовых затрат и инфраструктурных преобразований.

Ключевые слова: мобильные технологии, обучение взрослых, подкастинг.

* * *

Voychenko O. P. Mobile technology in adult education as an example of podcasting

Resume. Growing demand for mobile learning, especially in the field of adult education, gives rise to the interest of educational institutions to implementing the appropriate solutions. This paper offers a solution based on podcasting, which may provide the implementation of the mobile learning elements without serious financial costs and infrastructure changes.

Keywords: mobile technology, adult learning, podcasting.

Література

1. ICT in education. Mobile Learning [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.unesco.org/new/en/unesco/themes/icts/m4ed/>.
2. Karla Gutierrez. Mobile Learning Stats that Will Make You Rethink Your Training Strategy [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://info.shiftelearning.com/blog/bid/331987/Mobile-Learning-Stats-that-Will-Make-You-Rethink-Your-Training-Strategy>.
3. Войченко А. П. Организация мобильного доступа для дистанционных участников образовательных мероприятий : тези доповідей Міжнародної конференції «Інноваційний розвиток суспільства за умов крос-культурних взаємодій». — Суми : Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2012. — С. 376–377.